

COLLECTION

Innovation, integration and modern
problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and
practice

www.d-pressa.com

31
MARCH

Jizzakh, Uzbekistan

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATION OF
THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

JIZZAKH BRANCH OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF UZBEKISTAN
NAMED AFTER MIRZO ULUGBEK

SCIENTIFIC JOURNAL OF SCIENCE TECHNOLOGY & DIGITAL FINANCE
JOURNAL OF INTERNATIONAL SCIENCE NETWORKS

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and practice collection of materials of the
international scientific and practical conference on the topic

(March 31, 2026)

Jizzakh-2026

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young researchers and students: theory and practice – Jizzakh: Department of economics and tourism of Jizzakh branch of the national university of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, March 31, 2026, 790 pp.

Editors in charge: Ass.prof. Soy M.P.

In the collection of materials of the conference, the role and role of Science, Education and production in the era of globalization, the pressing problems of the issues of interaction of these processes, feedback on their solutions were presented by mature specialists of the field.

In addition, research on the scientific and practical topic, carried out in the economics, Exact Sciences, Natural Sciences and socio-humanities during the globalization period, information is presented in the scientific and practical fields, which includes the latest innovative technologies in the fields of production.

It can be argued that this collection is one of the specific intersections of current thoughts and innovative ideas of the world of science. This scientific and practical conference was actively attended by professors and scientific researchers engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries. In increasing the position of the scientific and practical conference, the professors and teachers of domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution.

Professors and teachers of foreign higher educational institutions who actively participated in the work of the conference made a worthy contribution to the high level of interaction with scientists of our country. The processes of international cooperation with foreign countries and exchange with them in the field of Science in the era of globalization have a positive effect on the development of Higher Education, the fields of Science and production. The materials of this conference are special in that they include a wide range of research, from theoretical developments to practical solutions, demonstrating the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will be a very useful collection for everyone who is interested in modern research in the fields of further development of Higher Education, Science, Education and production in the era of globalization. The authors are responsible for the content and quality of the articles and abstracts included in the collection.

12. Цой М. П., Худояров Р. Т. Рашидов АР ПРОДВИЖЕНИЕ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ //Kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari. Xalqaro miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallari to'plami–Jizzax: O'zMU Jizzax filiali. – 2022.
13. Цой М., Камолов Д. ЗНАЧЕНИЕ И РОЛЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В ЭКОНОМИКЕ: МИРОВОЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА //Academic literature. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 1-105.
14. Bo'ltakov S. O 'ZBEKISTONDA BALIQCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ISTIQBOLLARI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 565-567.
15. Bo'ltakov S. BALIQCHILIKDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI BAHOLASH MEZONLARI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 366-371.
16. Bo'ltakov S. et al. TURIZM SOHASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI ANAMIYATI //Универсальная индексная библиотека Евразийского журнала академических исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 12. – С. 60-62.
17. Bo'ltakov S. Innovatsion Usulda Baliq Yetishtirishning Iqtisodiy Samaradorligini Oshirish Yo'llari (Sirdaryo Tumani Misolida) //Green Economy and Development. – Т. 3. – №. 9. – С. 666837.

ELEKTRON TIJORAT VA UNI SOLIQQA TORTISH MUAMMOLARI

Xolmurodov Humoyun Sherzod o'g'li

O'zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali iqtisodiyot yo'nalishi 1-kurs talabasi

Xolmurodovhumoyun45@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada elektron tijorat va uni soliqqa tortish bilan bog'liq muammolar tahlil qilinadi. Elektron tijoratning xalqaro xarakterga ega ekanligi, geografik joylashuvninganiqliginita'minlay olmasligi va raqamli mahsulotlar kabi yangi iqtisodiy faoliyat turlari an'anaviy soliqqatortishtizimlariga mos kelmasligi sababli qiyinchiliklar tug'diradi. Muallif, elektron tijoratda soliqqatortishtizimini modernizatsiya qilish va global miqyosda soliq hamkorligini kuchaytirishorqali bumuammolarni hal qilish bo'yicha takliflarni ilgari suradi. Elektron tijoratni tartibga solishda xalqarosoliqstandartlarini ishlab chiqish va yangi monitoring tizimlarini joriy etish zarurligi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: Elektron tijorat, soliqqa tortish, raqamli iqtisodiyot, xalqaro soliq, raqamli mahsulotlar, QQS, soliq monitoringi, global soliq hamkorligi, soliqqa tortish tizimi, raqamli xizmatlar.

Kirish

Raqamli iqtisodiyotning tezkor rivojlanishi bilan birga elektron tijorat global savdo jarayonlarining ajralmas qismiga aylandi. Ushbu soha korxonalar va tadbirkorlarga yangi bozorlar va mijozlarga yetib borish imkoniyatini yaratmoqda. Shu bilan birga, davlatlar uchun yangi soliq siyosatini ishlab chiqish va mavjud soliqqa tortish tizimlarini moslashtirish zaruriyatini tug'dirmoqda. An'anaviy soliq tizimlari ko'pincha elektron tijoratning o'ziga xos xususiyatlariga mos kelmaydi, bu esa davlatlar uchun soliq daromadlarini to'g'ri nazorat qilish va boshqarish imkoniyatlarini cheklaydi. Ushbu maqolada elektron tijoratni soliqqa tortishdagi muammolar va ularni hal qilish yo'llari tahlil qilinadi.

Raqamli iqtisodiyot dunyo bo'ylab milliy iqtisodiyotlarning o'sishiga ta'sir ko'rsatmoqda, buesaelektron tijoratning ham tez rivojlanishiga olib keldi. Ushbu sektor tadbirkorlar va korxonalarga mahsulot va xizmatlarni global miqyosda tez va samarali sotish imkoniyatini beradi. Biroq, elektrontijoratning xalqaro xarakteri, raqamli mahsulotlar va xizmatlarning o'ziga xos xususiyatlari tufaylisoliqqa tortish murakkabliklar keltirib chiqaradi. An'anaviy soliq tizimlari odatda hududiy va an'anaviy tijorat faoliyatiga asoslangan bo'lib, ular elektron tijoratdagi raqamli operatsiyalarni to'g'ri kuzatish va baholashga qodir emas.

Elektron tijorat soliqqa tortish tizimi uchun yangi va murakkab qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi. Masalan, onlayn savdoda davlatlar o'rtasidagi chegaralar bevosita ahamiyat kasb etmaydi, chunki mahsulot va xizmatlar butun dunyo bo'ylab mijozlarga yetkazilishi mumkin. Bu esa soliq organlari uchun qaysi mamlakatda soliq undirilishi kerakligini aniqlashni qiyinlashtiradi. Bunga qo'shimcha ravishda, raqamli xizmatlar va raqamli mahsulotlar, masalan, dasturiy ta'minot, musiqa, filmlar, elektron kitoblar kabi kontentlar bojxona nazorati va an'anaviy soliq tizimlarida ko'zda tutilmagan bo'lib, ular soliqqa tortish tartibida noaniqliklarni yuzaga keltiradi.

Bunday murakkabliklar elektron tijorat sohasidagi korxonalar uchun ham, davlatlar uchun ham soliq tartib-qoidalariga rioya qilish va soliq undirishda qiyinchilik tug'diradi. Shu sababli, soliqqa tortish siyosatini xalqaro miqyosda tartibga solish va davlatlar o'rtasidagi soliq hamkorligini kuchaytirish lozim bo'lmoqda.

Ushbu maqolada elektron tijoratning asosiy xususiyatlari, soliqqa tortishdagi mavjud muammolar va ularni hal etish yo'llari ko'rib chiqiladi. Elektron tijoratning global miqyosda soliq oqibatlarini tahlil qilish va davlatlar o'rtasida yagona soliq standartlarini joriy etish masalalari muhokama qilinadi. Shu orqali davlatlar byudjeti uchun yangi soliq daromadlarini himoya qilish va xalqaro savdoda teng sharoitlar yaratish mumkin. Metodologiya: Ushbu maqolada elektron tijorat va uning soliqqa tortishdagi muammolarini tahlil qilish uchun quyidagi metodologik yondashuvlardan foydalanildi:

1. Nazariy adabiyotlarni o'rganish: Elektron tijorat va uning soliqqa tortilishiga oid mavjud nazariy adabiyotlar va ilmiy maqolalar tahlil qilindi. Bu sohaga oid xalqaro tajribalar, davlatlararo kelishuvlar va soliq siyosatini tartibga soluvchi normativ hujjatlar o'rganildi.

2. Tahliliy yondashuv: Elektron tijoratning iqtisodiy va huquqiy jihatlari o'rganilib, an'anaviy soliq tizimlarining zamonaviy raqamli iqtisodiyotda qanday ishlashi tahlil qilindi. Bu jarayonda elektron tijoratdagi murakkab operatsiyalar, masalan, xalqaro savdo va raqamli xizmatlarning soliqqa tortilishi, batafsil tahlil etildi.

3. Amaliy misollar va xalqaro tajribalar: Soliqqa tortishda xalqaro miqyosda qo'llanilayotgan amaliyotlar va ularning samaradorligi misollar asosida tahlil qilindi. Xususan, rivojlangan mamlakatlar (masalan, AQSh, Yevropa Ittifoqi davlatlari) va rivojlanayotgan davlatlarning elektron tijorat sohasidasoliqqa tortish mexanizmlariga oid tajribalari solishtirildi.

4. Statistik ma'lumotlar va tahliliy hisobotlar: Elektron tijorat va soliq siyosatiga oid statistik ma'lumotlar, tadqiqot hisobotlari va xalqaro tashkilotlar (masalan, OECD va Jahon Banki) tomonidan tayyorlangan hisobotlardan foydalanildi. Ushbu ma'lumotlar asosida elektron tijoratning soliqqa tortilishida qanday o'sish yoki qiyinchiliklar mavjudligi tahlil qilindi.

5. Muammo va yechimlarni baholash: Elektron tijoratda soliqqa tortishdagi mavjud muammolarni aniqlash uchun huquqiy va iqtisodiy ko'rsatkichlar asosida baholash usullari qo'llanildi. Bundan tashqari, muammolarni hal qilish bo'yicha turli mamlakatlarda qo'llanilayotgan strategiyalar o'rganildi va ular asosida takliflar ishlab chiqildi. Ushbu yondashuvlar orqali maqolada elektron tijoratning soliqqa tortishdagi muammolari va ularni hal etish yo'llari ilmiy-nazariy hamda amaliy asosda yoritiladi. Maqsad — davlatlar va tadbirkorlar uchun elektron tijoratda soliqqa tortishni samarali tashkil etish bo'yicha ilmiy va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdir.

Xulosa:

Elektron tijoratning jadal rivojlanishi dunyo bo'ylab iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayonini kuchaytirdi va tijorat faoliyatini yangi bosqichga olib chiqdi. Biroq, bu jarayon an'anaviy soliq tizimlarini uchun bir qator yangi qiyinchiliklarni ham keltirib chiqardi. Elektron tijoratning soliqqa tortilishidagi asosiy muammolar xalqaro savdoning global xarakteri, raqamli mahsulot va xizmatlar xususiyatlari hamda davlatlar o'rtasidagi soliq kelishmovchiliklari bilan bog'liq. Davlatlar elektron tijoratni samarali soliqqa tortish uchun soliq tizimlarini raqamli iqtisodiyotga moslashtirishlari va texnologiyalarni joriy qilishlari zarur. Ayniqsa, raqamli xizmatlar va mahsulotlarni aniq kuzatish imkonini beruvchi texnologiyalar, masalan, sun'iy intellekt va blockchain texnologiyalari, soliqqa tortish jarayonlarini optimallashtirishda muhim rol o'ynashi mumkin. Shuningdek, xalqaro hamkorlikni kuchaytirish va soliq siyosatini moslashtirish orqali soliq raqobatini kamaytirish va soliq daromadlarini barqaror qilish zarur. Xulosa qilib aytganda, elektron tijoratning soliqqa tortilishidagi muammolarni hal etish uchun davlatlar milliy va xalqaro darajada hamkorlik qilishlari, yangi texnologiyalarni qo'llash orqali soliq tizimlarini modernizatsiya qilishlari va global soliq siyosatini takomillashtirishda faollik ko'rsatishlari lozim. Bu chora-tadbirlar elektron tijoratning barqaror rivojlanishini ta'minlash va davlatlar uchun qo'shimcha soliq daromadlarini yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. A'zamov, A. (2020). "Elektron tijorat va uning iqtisodiyotga ta'siri." O'zbekiston Respublikasi Oliyvao'rta maxsus ta'lim vazirligi ilmiy axboroti,
2. Rahimov, I. (2021). "Soliq tizimidagi muammolar va ularni hal etish yo'llari." Moliya vaiqtisodiytadqiqotlar jurnali,
3. To'raqulov, B. (2022). "Raqamli iqtisodiyot va soliqqa tortish: O'zbekiston tajribasi." Iqtisodiyotvainnovatsiyalar,.
4. Jalilov, S. (2019). "O'zbekistonda elektron tijoratni rivojlantirish va soliqqa tortish masalalari."Moliyava kredit,
5. Sattorov, K. (2020). "Soliq qonunchiligidagi o'zgarishlar va elektron tijorat." O'zbekistoniqtisodiyotiva moliyasi jurnali,
6. Tuychieva N., Saitov S. Bank resources in the modernization of the economy //Science technology&Digital finance. – 2023. – T. 1. – №. 4. – C. 41-52.
7. Sirojiddin S. Possibilities of Applying World Experience of Organizing Free Economic Zones in Uzbekistan //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – T. 3. – №. 11. – C. 1388-1413.
8. Sirojiddin S., E'zoza D., Abror E. Theories of perfect and imperfect competition //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – T. 3. – №. 11. – C. 1414-1434.
9. Saitov S. AVTOMOBIL TRANSPORT KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHNING YO'LLARI VA USULLARI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14513570>//International scientific and practical conference.–2024 //T. – T. 1. – №. 2. – C. 90-94.
10. Sirojiddin S. et al. Small business and private entrepreneurship is a place to provide employment //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 12. – C. 115-119.
11. Sirojiddin S., Nodira T., Dinora S. Characteristics of price and formation //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 11. – C. 265-270.
12. Saitov S. Improvement of accounting and audit in road transport enterprises. SPAST Abstracts, 2 (02) [Электронный ресурс].
13. Saitov S. TRANSPORT KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH //Journal of Contemporary World Studies. – 2024. – T. 2. – №. 4. – C. 41-47.
14. Sevinch K., Bahrom H., Sirojiddin S. Theory of Supply and Demand. Market Equilibrium //Pedagogical Sciences and Teaching Methods. – 2022. – T. 2. – №. 18. – C. 253-257.
15. G'aybullayev S. The place of the digital economy today //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 11. – C. 116-126.
16. G'aybullayev Sarvar O. et al. O 'ZBEKISTONDA ISTE'MOL SAVATCHASI HOZIRGI HOLATINI VA UNI SHAKILLANTIRISH YO 'NALISHLARI //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2022. – T. 1. – №. 4. – C. 119-125.

17. Akramovich N. A., Sarvar G., Yassim H. THE PLACE OF THE DIGITAL ECONOMY TODAY //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 12. – С. 95-99.
18. Гайбуллаев С., Пулатова М. Ish haqi va mehnat munosabatlari //Новый Узбекистан: успешный международный опыт внедрения международных стандартов финансовой отчетности. – 2022. – Т. 1. – №. 5. – С. 370-372.
19. Sarvar G., Sirojiddin S., Xushnudbek P. FACTORS AFFECTING LABOR RELATIONS AND ITS WAGE //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 12. – С. 126-129.
20. G'aybullayev S. THE ROLE OF MARKETING ACTIVITIES IN INCREASING THE POTENTIAL OF TEXTILE ENTERPRISES //Talqin va tadqiqotlar. – 2023. – Т. 1. – С. 7.
21. G'aybullayev Sarvar O. et al. FRANCHAYZINGNING BUGUNGI IQTISODIY JARAYONLARDAGI AHAMIYATI //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2022. – Т. 1. – С. 16.
22. Гайбуллаев С., Анорбоева Д. О 'zbekistonda raqamli iqtisodiyotga o'tish muammolari //Новый Узбекистан: успешный международный опыт внедрения международных стандартов финансовой отчетности. – 2022. – Т. 1. – С. 5.
23. Гайбуллаев С., Ярашева Г. Raqamli iqtisodiyotni hozirgi hayotimizdagi o'rni //Новый Узбекистан: успешный международный опыт внедрения международных стандартов финансовой отчетности. – 2022. – Т. 1. – С. 5.
24. Гайбуллаев С., Норгозиев Д. Sport tizimining O'zbekiston iqtisodiyotida tutgan o'rni //Новый Узбекистан: успешный международный опыт внедрения международных стандартов финансовой отчетности. – 2022. – Т. 1. – С. 5.
25. G'aybullayev S. O'ZBEKISTONDA ISTE'MOL SAVATCHASI HOZIRGI HOLATINI VA UNI SHAKILLANTIRISH YO'NALISHLARI. – 2022.
26. G'aybullayev S. et al. RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING NAZARIY ASOSLARI //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – С. 86-89.
27. Gaybullayev S. FORMS OF PROVIDING LOANS TO SMALL BUSINESSES //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 86-89.
28. Sarvar G. A., Nodirbek X. QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING AHOLI DAROMADLARIGA TA'SIRI //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 16. – С. 121-126.
29. Najmiddinov D. The Shadow Economy in Uzbekistan I //Экономика и социум. – 2022. – №. 11-1 (102). – С. 182-184.
30. Kuchimov A., Unnisa S. A., Najmiddinov D. DEFINING THE TYPES OF THE SHADOW ECONOMY //Zamonaviy ilmiy-texnik tadqiqotlar. – 2024. – Т. 1. – №. 1. – С. 65-70.
31. Цой М., Камолов Д. ЗНАЧЕНИЕ И РОЛЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В ЭКОНОМИКЕ: МИРОВОЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА //Academic literature. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 1-105.